

debatt@klassekampen.no

KRONIKK
& DEBATTKortsiktighet lønner seg
dårlig på lang sikt

HAUK

DAGENS SUKK

Den norske regjeringen svikter klimaet. Oponionen må bli kraftig mobilisert.

Jeg – en aktivist?

James E. Hansen

KRONIKK

«Hvordan ble du en aktivist?» Jeg ble overrasket da jeg fikk spørsmålet. Jeg har aldri sett på meg selv som «aktivist». Jeg er en hardt arbeidende og fāmælt vitenskapsmann fra Midtvesten. De fleste av mine slektninger er ganske konservative. Jeg kan forestille meg holdningene hjemme til slike ting som «aktivister»!

Jeg skulle til å protestere mot karakteristikken – men jeg har blitt arrestert, mer enn én gang. Og jeg har vitnet til forsvar for andre som har brutt loven. Hensikten var å få satt søkelyset på de enorme problemer knyttet til fortsatt avhengighet av fossilt drivstoff. Men er det ikke andre måter å gjøre det på, i et demokratisk samfunn? Hvorfor «aktivist?»

Stabilisering av klimaet krever at planetens energibalans blir gjenopprettet. Dette er enkel fysikk. Effekten av økende mengder karbondioksid blir bekreftet gjennom nøyaktige målinger av havtemperaturen. De politiske konsekvensene er gitt av geofysikkens lover, og etter størrelsen på gjenværende reserver av fossilt drivstoff. Enkelt sagt er det en grense for hvor mye karbondioksid vi kan tømme ut i atmosfæren. Vi kan ikke brenne alt fossilt drivstoff som finnes. Vi må (1) fase ut all kullbruk raskt, (2) la tjæresanden ligge i bakken, og (3) slutte å jakte på de siste dråper med olje.

Tiltak som trengs for at verden skal gå over til bruk av framtidens rene energiformer er fullt gjennomførbare. Det er tiltak som ville gi verden ren luft og vann, gjenopprette balansen mellom generasjonene og bevare skaperverket – den naturlige verden. Likevel skjer det lite eller ingenting.

Først tenkte jeg det måtte skyldes dårlig kommunikasjon, at forskere ikke har fått fram fakta tilstrekkelig klart for verdens ledere. Jeg tok for gitt at det må finnes regjeringer som kan forstå rettferdigheten ved dagens energipolitikk og hvordan den rammer våre etterkommere.

Så jeg skrev brev til flere nasjonale ledere og besøkte mer enn et halvt dusin land, slik jeg har fortalt om i min bok, «Storms av mine barnebarn». Men over alt fant jeg lite mer enn miljøpolitisk grønnvasking – en uttrykt bekymring for klimaet, men en politikk styrt av særinteresser og av oljeindustrien.

Situasjonen er godt illustrert ved min

AKTIV: James Hansen i en klimademonstrasjon.

AFP PHOTO/CARL DE SOUZA

siste tur til Norge. Jeg hadde et håp om at Norge, med sitt renommé for miljøvern, ville være i stand til å stå opp for viktige verdier og treffe reelle tiltak for å møte klimaendringene – i kontrast til de pseudohandlinger som er så typiske for andre land.

Derfor skrev jeg til statsministeren og ba om at den norske stat, som majoritets-eier i Statoil, griper inn mot tjæresandplanene i Canada. Jeg fikk et høflig svarbrev fra statssekretæren i Olje- og energidepartementet. Tjæresandinvesteringen er «en ren kommersiell beslutning», fikk jeg vite, som regjeringen ikke vil blande seg borti: «Et stort flertall i det norske parlamentet» deler dette synet på «god forretningskikk». Statssekretæren avsluttet sitt brev slik: «Jeg kan imidlertid forsikre Dem om at vi vil fortsette vår offensive holdning til klimaspørsmål både hjemme og ute».

En norsk bestefar syntes et sitat fra St. Augustin passet godt i denne sammenheng: «Hykleriet er syndens tribut til dyden.»

Den norske posisjonen demonstrerer på overtydelig vis det som i dag er den globale situasjonen: Selv den grønneste regjering synes det er for vanskelig å la vitenskapelige fakta styre praktisk politikk. Det er opplagt at det ikke vil

«Den norske stat må gripe inn mot tjæresandplanene i Canada»

skje noe med dette med mindre opinionen blir kraftig involvert. Det kan bety ulydighetsaksjoner, rettet mot kullkraftverk, tjæresandprosjekter og utvinning av de siste dråper fossilt brensel fra uberørte land- og dyphavsområder.

Avhengigheten av fossilt brensel kan likevel løses først når vi tar innover oss en økonomisk lov like sikker som loven om gravitasjon: Så lenge dette er den billigste formen for energi, vil den bli brukt. Det som trengs er en stigende avgift på olje, gass og kull – en karbonskatt som pålegges oljeselskapene, i forbindelse med produksjon eller import. Inntektene bør deles ut til

innbyggene, for å legge til rette for livsstilsjusteringer og fremme utvikling av ren energi. Etter som avgiftene øker vil fossilt drivstoff fases ut, for å bli erstattet av karbonfri energi og energieffektivitet.

En slik karbonavgift er den eneste realistiske vei til global handling. Kina og India vil ikke godta noe øvre grense for sine utslipp, men de trenger en avgift for å anspore til utvikling av ren energi og unngå videre avhengighet av fossilt brensel. Dagens regjeringer satser i stedet på kvotefordeling og kvotesalg, et system rigget av store banker og oljeinteressene. Det inviterer til korrupsjon. Men framfor alt er det ineffektivt og sørger for fortsatt avhengighet av fossilt brensel – til siste dråpe og miljømessig katastrofe.

Å stabilisere klimaet er et moralsk spørsmål. Det dreier seg om rettferdighet mellom generasjonene. Unge, og eldre som støtter de unge, og som bekymrer seg for de andre artene på planeten, må forenes i kravet om en effektiv tilnærming til problemene. Siden både den utøvende og lovgivende makt velger å snu det døve øre til vitenskapen, må vi se på mulighetene for å gjøre noe gjennom rettssystemet. Våre regjeringer er betrodd ansvar for å beskytte rettighetene til unge og fremtidige generasjoner. Dette må de utfordres på.

Til ungdommen vil jeg si: Stå opp for dine rettigheter –

krev at myndighetene er realistiske og ærlige og innser konsekvensene av sin politikk. Til den eldre generasjon sier jeg: La oss komme oss opp av sofaen og kjemp sammen med unge mennesker for å redde den verden de skal arve.

Selv ser jeg fram til å stå sammen med unge mennesker og deres støttespillere, og til å hjelpe dem å utvikle sin sak, mens de krever sin rett og kjemper for naturen og sin egen fremtid. Jeg antar det gjør meg til en aktivist.

James E. Hansen
Direktør ved NASAS Goddard-institutt

Teksten er oversatt av Halvdan Wiik.

PÅ TEPPE

Syndig

Den amerikanske predikanten som hevdet at funksjonshemmede barn er straff for synd, får i Dagbladet støtte fra Visjon Norge-redaktør Jan Hanvold.

– Som pastor stiller jeg åndelige diagnoser. Legene stiller fysiske diagnoser. De sier at **70–80 prosent av sykdommer har psykosomatiske årsaker. Vi kaller det synd**, sier han.

Enda godt det ikke er arvelig.

Til å drepe for

À la Capri

Usbekerer David Jakobsen skal ha blitt dratt inn i terrorkasene **fordi han var så glad i en populær matrett fra Sentral-Asia**, melder NRK.

Retten kalles **lagman**, og er en uigurisk variant av pasta med kjøttsaus.

Først mat, så moral, som Bertolt Brecht sa.

Dobbelgjengere

Under overskriften «Ser du hvem han likner på?» kan

Nettavisen fortelle at den vet hvilken nordmann som er modell for den styrtrike Mr. Burns i tv-serien The Simpsons.

Hvem? Jo: Skipsreder Fred Olsen.

Og vi som syntes Mr. Burns minner veldig om **Kåre Willoch**.

Likner mange

Drittjobber

Tjen penger på bæsj, lokker Altaposten.

Fylkesmannen i Finnmark oppfordrer alle som ferdes i naturen til å bistå i innsamling av hår og skit fra bjørn, og frister med gavekort på 1000 kroner på sportsbutikk. Innsamlingen er et ledd i kartleggingen av bjørnebestandene.

Det kaller vi **råvarebasert kunnskapsnæring!**

teppet@klassekampen.no